

Krūtinės ligų, imunologijos ir alergologijos klinika

ALERGOLOGIJOS IR KLINIKINĖS IMUNOLOGIJOS GRUPĖ

RADIOLOGINIAMS TYRIMAMS SU KONTRASTU NAUDOJAMŲ JUNGINIŲ MOLEKULINĖS STRUKTŪ- ROS ĮTAKA NEPAGEIDAJAMŲ REAKCIJŲ DAŽNIUI

Darbo autorė. Monika ORVYDAITĖ (V kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Violeta KVEDARIENĖ, Vilniaus universiteto ligoninės Santaros klinikų Pulmonologijos ir alergologijos centras.

Darbo tikslas. Nustatyti pagrindinius radiologiniams tyrimams su kontrastu naudotus jodo turinčius junginius, suklasifikuoti juos remiantis chemine struktūra ir įvertinti jų įtaką nepageidajamų reakcijų pasireiškimo dažniui.

Darbo metodika. Retrospektyviai tirti Vilniaus universitetinės ligoninės Santaros klinikų Pulmonologijos ir alergologijos centro pacientai, kuriems pasireiškė nepageidaujama hiperjautrumo reakcija po atlikto radiologinio tyrimo naudojant jodo kontrastinę medžiagą: diatrizoatą, iodiksanolį, iopromidą, ioheksolį. Įrašuose fiksuoti kontrastiniam tyrimui naudoti junginiai suskirstyti į pogrupius, atsižvelgiant į junginio tipą (monomeras/dimeras) ir osmoliariškumą (joninis/nejoninis). Pogrupiuose palygintas nepageidajamų hiperjautrumo reakcijų pobūdis (pagal atsiradimo laiką: greito tipo <1 val., lėto tipo >1 val.) ir pasiskirstymas.

Rezultatai. Į tyrimą įtraukti 69 pacientai, kurių amžiaus vidurkis 55,90 (SN ± 13,16 metų), vyrų ir moterų santykis imtyje atitinkamai 27,54% (n=19) ir 72,46% (n=50). Identifikuotos dažniausios radiologinei intervencijai naudotos jodo kontrastinės medžiagos: diatrizoatas, iodiksanolis, iopromidas, ioheksolis. Kelių jodo kontrastinių junginių kombinacijos sudarė 11,59% (n=8), nepatikslingi jodo turintys preparatai 27,54% (n=19). Pagal reakcijos pobūdį lėto tipo reakcijos sudarė 28,99% (n=20), greito tipo 43,48% (n=30), nepatikslingos reakcijos 27,53% (n=19). Nepageidajamų hiperjautrumo reakcijų pasiskirstymas tarp grupių: nejoniniai monomerai (ioheksolis, iopromidas) 15,95% (n=11), iš jų 45,45% (n=5) buvo lėto tipo; nejoniniai dimerai (iodiksanolis) 10,14% (n=7), iš jų 57,14% (n=4) buvo lėto tipo; joniniai monomerai (diatrizoatas) 13,04% (n=9), iš jų 55,55% (n=5) buvo greito tipo; nejoninių dimerų sukeltų nepageidajamų reakcijų imtyje neaptikta. Nepageidaujamos hiperjautrumo reakcijos dažniausiai pasireiškė

odos bėrimais 52,17% (n=36), daugiausiai stebėta nejoninių dimerų 13,89% (n=5) ir kombinuotų jodo kontrastinių preparatų grupėse 13,89% (n=5). Sisteminė anafilaksinė reakcija fiksuota 14,49% (n=10), daugiausiai joninių monomerų grupėje 30,00% (n=3).

Išvados. Dažniausi radiologiniams tyrimams su kontrastu naudojami jodo turintys preparatai: diatrizoatas, iodiksanolis, iopromidas, ioheksolis. Didžioji dalis reakcijų buvo greito tipo. Plačiausiai naudojami nejoninių monomerų grupei priklausantys junginiai. Imtyje daugiausiai nepageidaujamų hiperjautrumo reakcijų fiksuota nejoninių ir joninių jodo turinčių monomerų grupėje. Nejoninių junginių grupėje dažniau stebėtos lėto tipo reakcijos, tuo tarpu joniniai junginiai sukėlė daugiau greito tipo reakcijų. Dažniausia klinikinė išraiška odos bėrimai ir sisteminės anafilaksinės reakcijos požymiai.

Raktažodžiai. Anafilaksija; bėrimai; diatrizoatas; iodiksanolis; ioheksolis; iopromidas; nepageidaujamos hiperjautrumo reakcijos.